

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 320/2008/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

57/2009. (III. 11.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) h-i panaszos 2008. augusztus 25-én előterjesztett panaszát a 2009. március 11-én – Dr. Juhász Imre elnökhelyettes, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv, a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg, ezért a Testület a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 93. §-ának (2) bekezdése szerint a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a 2008. augusztus 22-én, a vele szemben történt rendőri intézkedések (közúti ellenőrzés, igazoltatás) jogszerűségét, indokoltságát kifogásolta, valamint azt sérelmezte, hogy őt a rendőrök szolgálati járműükbe ültetve elvitték egy távolabb eső helyre, ott kiszállították, és cipőjét elhajítva magára hagyták; mindezek miatt kérte, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

I.

1) A panaszos 2008. augusztus 25-én beadvánnyal fordult az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumhoz (a továbbiakban: IRM), amelyben a következőket adta elő:

2008. augusztus 22-én társával együtt fát szállított lovasfogattal. 8 óra 30 perc körül egy rendőrségi szolgálati jármű megállította őket. A rendőrségi járműből két rendőr szállt ki, akik társát és őt leszállították a lovasfogatról, igazoltatták őket, és megállapították, hogy a lovasfogatot ittas állapotban hajtották, és nem rendelkeznek hajtási engedéllyel. A beadvány szerint ezért őket a rendőrök megbüntették, majd a panaszos társát a lovasfogattal haza küldték, a panaszost pedig beültették a rendőrségi járműbe, hogy mutassa meg a rendőröknek a helyet, ahonnan a fát elszállította. Ennek – a beadványból kitűnően – a panaszos eleget kívánt tenni, ám a rendőrök messzebbre, mintegy 10 km-re vitték őt egy erdőbe, ahol a panaszost a rendőrségi járműből kiszállították, a cipőjét levetették vele, elhajították, és ott hagyták őt, ezért mezítláb kellett hazamennie.

2) A csatolt dokumentumokból kitűnik, hogy az IRM Rendészeti Igazgatási Főosztálya 2008. szeptemberében a hozzájuk benyújtott beadványt megküldte az Országos Rendőrfőkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálatának vezetőjéhez, a panasz kivizsgálása végett.

Az ORFK Ellenőrzési Szolgálatának vezetője a beadványt haladéktalanul – 2008. szeptember 17-én – megküldte a Hajdú-Bihar megyei Rendőr-főkapitányság vezetőjének a szükséges és lehetséges intézkedések megtétele végett.

A Hajdú-Bihar megyei Rendőr-főkapitányság Humánigazgatási Szolgálatának vezetője ezen átírat kapcsán megállapította, hogy az ügyben a Debreceni Rendőrkapitányság folytat vizsgálatot, valamint, hogy az ügyvel kapcsolatban a Debreceni Nyomozó Ügyészség is nyomozást rendelt el, mert a beadvány tartalma alapján felmerült a hivatali visszaélés bűncselekmény gyanúja. Mindezeket az információkat a szolgálatvezető továbbította az ORFK Ellenőrzési Szolgálatának vezetőjéhez, aki ezekről a panaszost tájékoztatta. Ezt követően 2008. október 23-án a szolgálatvezető a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjének megküldte a beadványt, és felhívta a figyelmet arra, hogy a beadvány alapján sérülhetnek a panaszos alapvető jogai, ezért javasolta a panaszos figyelmét felhívni arra, hogy kérheti, hogy ügyét a Testület vizsgálja ki.

A Debreceni Rendőrkapitányság vezetője szinte egyidejűleg, 2008. október 22-én értesítette a panaszost, hogy ügyében kérheti a Testület vizsgálatát. Ezt a panaszos – a térítvevény szerint – 2008. október 30-án vette át, és 2008. november 3-án a Debreceni Rendőrkapitánysághoz címzett levelében kérte a Testület eljárását.

Erre való tekintettel a Debreceni Rendőrkapitányság vezetője a 2008. november 6-án kelt végzésében a panaszos rendőri intézkedés ellen benyújtott panaszára alapján indult eljárást felfüggesztette, és az ügyet áttette – a Hajdú-Bihar megyei Rendőr-főkapitányság Humánigazgatási Szolgálatára, illetve az ORFK Ellenőrzési Szolgálatára útján – a Testülethez. A Testület a panaszbeadványt 2008. november 19-én érkezett.

II.

1) A Testület a panasz kivizsgálása során, az ügy körülményeinek pontosabb megismerése érdekében felvilágosítás-kéréssel fordult a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjéhez, és kérte, hogy a panaszossal szemben intézkedő rendőrök jelentéseinek, illetve a Debreceni Nyomozó Ügyészségen az ügy kapcsán tett vallomásaiknak egy-egy példányát a Testület részére küldje meg.

Az illetékes rendőrkapitányság és rendőrőrs valamennyi az ügy eldöntéséhez szükséges dokumentumot a Testület rendelkezésére bocsátotta. Mindezekből a következőket lehetett megállapítani:

2) A panaszossal szemben intézkedő rendőrök által írt szabálysértési feljelentés szerint 2008. augusztus 22-én 9 óra 45 perckor a két rendőr észlelte, amint a panaszos bizonytalanul hajtotta lovasfogatát. A panaszost intézkedés alá vonták, felszólították okmányai átadására, amelynek ő csak részben tudott eleget tenni, mivel hajtási engedéllyel nem rendelkezett – azt a panaszos elmondása szerint tőle ittas járművezetés miatt vették el. Ezek után, mivel felmerült annak a gyanúja, hogy a panaszos most is ittasan hajtotta a lovasfogatot, alkoholtesztet fújattak meg vele, amely kimutatta, hogy a panaszos egyértelműen alkoholtól befolyásolt állapotban volt. A rendőrök közölték a panaszossal az általa elkövetett szabálysértés tényét, amelyet ő a helyszínen kitöltött nyilatkozat aláírásával elismert. Közölték vele azt is, hogy ellene szabálysértési feljelentéssel fognak élni, amit tudomásul vett.

3) A H-i Rendőrőrs parancsnok-helyettesének jelentése szerint a panaszossal szemben intézkedő rendőrök az esetről a feljelentésen kívül külön jelentést nem készítettek, ám őket a Debreceni Nyomozó Ügyészség gyanúsítottként kihallgatta, és az ekkor tett vallomásaikban a panaszos által sérelmezett körülményről – arról, hogy őt messzebbre, mintegy 10 km-re elvitték egy erdőbe, ahol a rendőrségi járműből kiszállították, a cipőjét levetették vele, elhajították, és ott hagyták őt, ezért mezítláb kellett hazamennie – részletesen nyilatkoztak. Az intézkedő rendőrök ezen vallomásait az őrsparancsnok-helyettes a Testületnek megküldte.

4) Az intézkedő rendőrök a Debreceni Nyomozó Ügyészségen, gyanúsítottkénti kihallgatásuk során a következő egybehangzó vallomásokat tették:

Elmondásuk szerint ők már korábban is több esetben intézkedtek a panaszossal szemben, aki rendszeresen engedély nélkül szokta hajtani lovasfogatát, a konkrét intézkedés időpontjában pedig szemmel láthatóan ittas állapotban volt. Miután a helyszínen megtették a szükséges intézkedéseket, megkérdezték a panaszostól, hogy honnan szállította el a fát. Erre a panaszos érdemben nem válaszolt, csak annyit tudott mondani, hogy kapta a fát, és kifejezetten ő ajánlotta fel, hogy megmutatja a rendőröknek a helyet, ahonnan elszállította. A rendőrök ezért a panaszos társát megkérték, hogy vigyázzon a szekérre; ők pedig a panaszossal együtt megpróbálták megkeresni a helyet, ahonnan a fát elszállították. Ez azonban igen körülményes volt, mert a panaszos – ittassága miatt – többször eltévedt, csak nehezen tudta a rendőröket

elvezetni a keresett helyre. Mikor sikerült megtalálni a területet, a rendőrök beszéltek a tulajdonosával, valamint egy biztonsági őrrrel, akik elmondták, hogy a panaszos az ő engedélyükkel szállította el a fát. Ezt követően a rendőrök és a panaszos is visszaszálltak a rendőrségi járműbe, hogy visszamenjenek a másik településre. Még nem értek vissza teljesen, mikor a panaszos kérte a rendőröket, hogy álljanak meg, mert ő szeretne kiszállni és visszamenni, hogy beszéljen a terület tulajdonosával, és kérjen még fát. A rendőrök – az ügyész kérdésére – elmondták, hogy megkérdezték a panaszostól, hogy hogyan tud majd visszajönni, amire a panaszos azt válaszolta, hogy azt majd ő elintézi (hozzátartozói hazaviszik a szekérrel). Ezután a panaszos kiszállt a rendőrségi járműből. Szintén ügyészi kérdésre a rendőrök határozottan állították, hogy nem vitték el messzebb vagy más irányba a panaszost, őt máshol nem szállították ki a járműből és nem vették el tőle a cipőjét.

III.

A panaszbeadványban kifogásolt rendőri intézkedések érintették a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogát és a személyi szabadságát.

1) Az Rtv. 1. § (2) bekezdésének b) pontja szerint: „A Rendőrség a közbiztonság és a közrend védelme, valamint az államhatár őrzése, a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása körében az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében: szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében”. A 13. § (1) bekezdésének első mondata alapján: „A rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet (...) sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel (...)”. A 17. § (1) bekezdésének rendelkezése szerint: „A Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.” A 19. § (1) bekezdése alapján: „A jogszabályi előírások végrehajtását szolgáló rendőri intézkedésnek – ha törvény vagy nemzetközi megállapodás másként nem rendelkezik – mindenki köteles magát alávetni, és a rendőr utasításának engedelmeskedni. A rendőri intézkedés során annak jogszerűsége nem vonható kétségbe, kivéve, ha a jogszerűtlenség mérlegelés nélkül, kétséget kizáróan megállapítható.” A 29. § (1) bekezdése szerint pedig: „A rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, (...) közlekedésrendészeti ellenőrzés során (...) kell megállapítani.”

E törvényi rendelkezések alapján az intézkedő rendőrök jogszerűen jártak el, amikor azt észlelve, hogy a panaszos feltehetően ittasan hajtja lovasfogatót, őt megállították és igazoltatták; hiszen alappal feltételezhatték, hogy a panaszos szabálysértést követett el. A rendőrök szabálysértés észlelésekor a Rendőreg Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. § (1) bekezdése alapján is kötelesek voltak intézkedni. E jogszabályhely szerint:

„Bűncselekmény vagy szabálysértés észlelése, valamint a közbiztonságot, a közrendet, az államhatár rendjét, a polgárok személyét vagy javait sértő vagy fenyegető veszélyhelyzet esetén, illetőleg ha ilyet hoznak tudomására, a rendőrt intézkedési kötelezettség terheli.”

Az Rtv. 44. § (1) bekezdésének b), c) és e) pontjai – a közlekedésrendészeti intézkedés mint külön nevesített rendőri intézkedés szabályai között – ezen kívül azt is kimondják, hogy: „A rendőr az e törvényben és a külön jogszabályban meghatározott közlekedésrendészeti feladatának ellátása során b) a közlekedési rendszabályok megtartását, a járműhasználat szabályszerűségét, az okmányokra és a felszerelésekre vonatkozó előírások megtartását, a jármű birtoklásának jogszerűségét, az üzemben tartó, illetőleg a használó személyazonosító adatait, a jármű közlekedésbiztonsági állapotát és adatait a forgalomban és a telephelyen – a jogszabályban meghatározottak alapján – ellenőrizheti; c) a jármű vezetőjét a rendszeresített eszközzel légzésminta, ha nála a vezetési képességére hátrányosan ható szer befolyása vagy alkoholfogyasztás miatt bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja merül fel, az egészségügyi szolgálat igénybevételével vér-, vizelet- és műtétnek nem minősülő módon egyéb minta adására kötelezheti; e) a forgalomban való részvételt megtilthatja, ha a jármű vagy vezetőjének állapota a közúti forgalom biztonságát veszélyezteti, és a további jogellenes járműhasználat megakadályozása céljából a jármű kulcsait elveheti, illetőleg a járművet más módon mozgásában korlátozhatja vagy elszállíttathatja.” E rendelkezések szintén azt támasztják alá, hogy a rendőrök a jogszabályoknak megfelelően jártak el, amikor a panaszos személyi szabadságát korlátozva őt megállították, igazoltatták, a lovasfogat hajtásához szükséges okmányokat ellenőrizni kívánták, és vele az alkoholtesztet megfűjatták – ami egyértelműen ki is mutatta, hogy a panaszos alkoholtól befolyásolt állapotban volt. A rendőrök ezen intézkedéseinek a panaszos az Rtv. idézett 19. § (1) bekezdése alapján köteles volt magát alávetni. Az intézkedő rendőrök tekintetben is jogszabályszerűen jártak el, hogy a panaszost az általa elkövetett szabálysértések miatt feljelentették, ugyanis a Szolgálati Szabályzat 21. § (1) bekezdésének első mondata szerint: „A rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy jogszabály által meghatározott esetekben helyszíni bírságot szab ki.”

Ezen intézkedések tekintetében tehát a panaszos személyi szabadságának a korlátozása a Testület véleménye szerint indokolt és jogszerű volt; ezek az intézkedések a panaszos által nem kifogásolhatók.

2) Az Rtv. V. Fejezetének 32. §-a szól a felvilágosítás kérésről: „A rendőr a feladatának ellátása során bárkihez kérdést intézhet, felvilágosítást kérhet, ha alaposan feltehető, hogy a megkérdezett olyan közlést tehet, amely a rendőri feladatok teljesítéséhez szükséges. A felvilágosítás kérésének idejére a kérdezett személy feltartóztatható. Akitől a rendőr felvilágosítást kér – ha jogszabály másként nem rendelkezik – az általa ismert tényekkel, adatokkal kapcsolatos válaszadást nem tagadhatja meg.”

Az Rtv. ezen rendelkezése alapján akkor is jogszerűen jártak el a rendőrök, amikor megkérdezték a panaszost, hogy az általa szállított fát honnan hozta, majd vele együtt a rendőrségi járművel felkeresték ezt a helyet; különösen azért, mert a panaszos – az intézkedő rendőröknek az Ügyészség előtt tett vallomásai szerint – az intézkedés helyszínén nem tudta megjelölni a keresett helyet, de ő maga ajánlotta fel, hogy azt a rendőröknek megmutatja. A rendőrök ugyanis a helyszínén nem tudhatták minden kétséget kizáróan megállapítani azt, hogy a panaszosnál lévő fa nem jogszerűtlenül került az ő birtokába, így az Rtv. hivatkozott szabályai szerint kérhették a panaszos segítségét és felvilágosítását ahhoz, hogy egy esetlegesen elkövetett jogszerűtlen cselekmény gyanúját egyértelműen kizárhassák. Ez azért is szükséges lehetett, mert – a rendőrök vallomásai szerint – a panaszost már korábban is többször érték szabálysértés elkövetésén. A felvilágosítás kérésre pedig úgy volt lehetőségük, hogy – mivel a panaszos az intézkedés helyszínén nem tudott kielégítő felvilágosítást adni, de hajlandó volt a keresett helyet személyesen megmutatni – a panaszossal együtt felkeresték a kérdéses helyszínt, és ott a tulajdonossal tisztázták a fa elszállításának körülményeit; ezzel kizárták egy jogszerűtlen cselekmény elkövetésének lehetőségét, és elejét vették az esetlegesen fogantató további intézkedéseknek és kényszerítő eszköz-alkalmazásoknak. A felvilágosítás kérés a szükségesnél hosszabb ideig nem tartott – ide nem számítva azokat a kisebb kitérőket, amiket a rendőrök a panaszos téves iránymegjelölései miatt voltak kénytelenek megtenni –, így ezek az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményének is megfeleltek. Ezt az állítást az is alátámasztja, hogy a rendőrök – vallomásuk szerint – a panaszos visszaszállításáról is gondoskodni kívántak, maga a panaszos határozott úgy út közben, hogy inkább kiszáll a rendőrségi járműből, visszamegy még fát kérni, és majd hozzátartozói segítségét kéri a hazajutáshoz. Mulasztás tehát ebben sem terheli az intézkedő rendőröket.

A körülmények vizsgálata, és az állítások, valamint a rendelkezésre álló iratok tartalmának mérlegelése után ezért megállapítható, hogy amikor a rendőrök felvilágosítást kértek a panaszostól, hogy egy esetleges jogszerűtlen cselekmény elkövetésének a lehetőségét kizárhassák, akkor is indokoltan és jogszerűen, az Rtv. rendelkezéseit betartva intézkedtek; a panaszos személyi szabadságát jogszerűen, és csak a szükséges ideig korlátozták. A panaszos oldalán alapjogsérelem ezért e tekintetben sem történt.

3) A panaszbeadvány azon részében, amelyben a panaszos azt sérelmezte, hogy a rendőrségi járműből őt kiszállították, a cipőjét levetették vele, elhajították, és ott magára hagyták, ezért mezítláb kellett hazamennie, a Testület – a panasz és a rendőrök vallomásai közötti ellentmondások tisztázatlansága miatt – nem tudott egyértelműen állást foglalni, ezért a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának érintettsége kérdésében a döntéshozatalt mellőzte.

IV.

A Testület az Indokolásban kifejtettek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszolt esetben alapjogsérelem nem állapítható meg.

A Testület ezért a rendelkező részben foglaltak szerint, az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése alapján a panaszt az intézkedést fogantató szerv, a Debreceni Rendőrkapitányság vezetőjéhez átteszi.

Budapest, 2009. március 11.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök,
testületi tag

Dr. Féja András
előadó testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag

Független Rendészeti Párttestület